
ОСВІТНІ СТРАТЕГІЇ

DOI 10.33930/ed.2019.5007.16(9)-1

УДК 37.0:316

**ОРІЄНТАЦІЯ НА ОСОБИСТІТЬ – МАРКЕР ІННОВАЦІЙ В
ОСВІТНІЙ СФЕРІ***PERSONALITY-ORIENTATION AS A MARKER OF INNOVATION IN
THE EDUCATIONAL FIELD***С. В. Куцепал**

Актуальність теми дослідження. Світ XXI століття випробовує людину швидкістю та плінністю, постійними перформансами, наслідком чого стає трансформація звичних когнітивних навичок та пізнавальних стратегій, суттєвих перетворень зазнає система ціннісних та світоглядних орієнтацій. Змінюються також і способи пошуку та отримання інформації, наслідком чого є трансформація форм пізнання і мислення, особистість втрачає звичний зміст реальності, занурюється у звабливий світ віртуального існування, який чатує на неї за мерехтливими екранами різноманітних гаджетів. Чати та форуми, блоги та Ютуб-канали впевнено витісняють на маргінес повсякденності не лише живе спілкування з друзями та рідними, а й звичні освітні моделі та методики, що, безсумнівно, негативно впливає на становлення особистості, але одночасно, несе й позитивне навантаження, адже відкривається безліч можливостей для самоосвіти та самовдосконалення. Формуються

Urgency of the research. The world of the 21st century subjects a person to a test with its speed and fluidity, resulting in the transformation of habitual cognitive skills and exploratory strategies. There are also changing ways of finding and retrieving information, resulting in the transformation of forms of cognition and thinking, the individual loses the habitual content of reality, plunges into the alluring world of virtual existence that awaits a person behind the flickering screens of various gadgets. Chats and forums, blogs and YouTube channels are confidently pushing the margins of everyday life the direct communication with friends and family, familiar educational models and techniques, which undoubtedly have a negative impact on personality formation. However, at the same time it also has a positive load, because it opens up the opportunities for self-education and self-improvement. New communication models are being formed in the cognitive, intellectual, and spiritual spheres, which are

нові комунікативні моделі у пізнавальній, інтелектуальній, духовній сферах, які реалізуються в теорії і практиці освітньої діяльності “суспільства знань”.

Постановка проблеми. Виклики сучасності націлені на усі ланки освітнього ланцюга – від початкової школи до вищих навчальних закладів, ситуація ускладнюється тим, що когнітивні потреби особистості можна задовольнити за допомогою можливостей комп’ютерного світу, тоді як виховна складова освітнього процесу непідвладна машинерії. Креатором особистості залишається Педагог, який має власні ціннісні орієнтири, соціальні й політичні вподобання, досвід перемог та поразок.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Осмислення когнітивних стратегій в контексті глобалізаційних зрушень та постмодерних трансформацій суспільства знаходиться у фокусі наукових, теоретичних і методологічних зарубіжних і вітчизняних студій. Аспекти зазначеної проблематики висвітлені в публікаціях: В. Андрущенко, Т. Андрущенко, В. Вашкевича, В. Воронкової, Л. Горбунової, А. Єрмоленка, О. Кивлюк, М. Култаєвої, В. Муляра, І. Предборської, Н. Радіонової, А. Сакун, І. Степаненко, Д. Свириденка, С. Терепищого та ін.

Постановка завдання здійснення соціально-філософської рефлексії інноваційних стратегій в освіті та визначення шляхів підвищення ефективності освітнього процесу.

Виклад основного матеріалу. Освітні реалії XXI століття

implemented in the theory and practice of educational activities of the “knowledge society”,

Target setting. The challenges of the present are being experienced by all links in the educational chain – from elementary school to higher education. The situation is further complicated by the fact that the cognitive needs of the individual can be met through the capabilities of the computer world, while the educational component of educational process is beyond the machine’s control. The Creator of personality is the Educator, who has one’s own values, social and political preferences, experience of victories and defeats.

Analysis of recent research and publications. Understanding cognitive strategies in the context of globalization shifts and postmodern transformations of the society is the focus of scientific, theoretical and methodological studies both in Ukraine and abroad. The aspects of these issues have been highlighted in the publications by V. Andrushchenko, T. Andrushchenko, V. Vashkevych, V. Voronkova, L. Horbunova, A. Yermolenko, A. Kravchenko, V. Kremen, O. Kyvliuk, M. Kulthaieva, V. Muliar, I. Predborska, N. Radionova, A. Sakun, I. Stepanenko, D. Svyrydenko, S. Terepyshchyi and others.

The research objective implementing the socio-philosophical reflection of innovative strategies in education and identifying ways to improve the effectiveness of educational process.

The statement of basic material. The educational realities

суттєво змінюються під впливом інформаційних технологій, використання Інтернет-ресурсів та віртуальних практик в освітньому процесі, впровадження нових стандартів передачі знання. Виникає поліпростір комунікації, де впевнено та комфортно почуває себе людина, яка розірвала пута Модерного світосприйняття, відмовилася від наративів та обмежень Модерну.

Спостерігається своєрідний антропо-аксіологічний поворот в освіті, ознакою якого є збільшення ролі суб'єктивного фактору. Це обумовлює необхідність якісних змін в освітньому процесі, широкого використання інноваційних технологій та новітніх методичних підходів, залучення інформаційних технологій, здатних забезпечити підготовку висококваліфікованих спеціалістів, що забезпечать добробут та процвітання країни. Проте лише змінами в освітньому процесі не відбутися, актуалізується проблема формування нового образу педагога, який усвідомлює когнітивні, аксіологічні, праксеологічні потреби покоління, що народилося в епоху глобалізації, постмодернізму та тотального споживання й здатне сприймати значні обсяги інформації, але потребує навичок аналізувати її, саме тому таким затребуваним стає пошуково-проблемний стиль мислення, уміння аналізувати інформацію та виділяти головне.

Головним орієнтиром сучасної освіти оголошується інтелектуальний розвиток особистості, здатної до продуктивної когнітивної діяльності, постійного самовдосконалення та самоосвіти.

of the 21st century are changing significantly under the influence of information technologies, the use of Internet resources and virtual practices in the educational process, the introduction of new standards of knowledge transfer. As a result, a polyspace of communication appears, where a confident and comfortable person who has broken the shackles of the Modern worldview, has abandoned the narratives and limitations of the Modern.

One can observe a specific anthropo-axiological turn in education, which is a sign of the increasing role of the subjective factor. This necessitates qualitative changes in the educational process, the widespread use of innovative technologies and the latest methodological approaches, the attraction of information technologies capable of providing training for highly qualified specialists, which will ensure the prosperity and well-being of the country. However, only the changes in the educational process are not enough, since there is a need to form a new image of educator, who is aware of the cognitive, axiological, praxeological needs of the generation born in the age of globalization, postmodernism and total consumption, and capable of perceiving significant amounts of information, but requires the skills for its analysis. That is why the search-and-problematic thinking style, the ability to analyze information and to highlight the main point of interest are of great importance.

The main guideline of modern education is the intellectual development of a person capable of

Тому особливо актуальними та затребуваними стають прийоми творчого навчання, здобуття і продукування знань, вміння формулювати та вирішувати проблеми, самостійно знаходити необхідну інформацію у пошуку відповіді на поставлені вчителем або самими учнями проблеми.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок. Наслідком стрімких соціокультурних змін стає трансформація змісту освіти, способів трансляції й засвоєння знань, актуалізуються проблеми формування компетентностей, необхідних для успішної самореалізації та кар'єрного зростання.

Трендом сучасної освіти має стати її трансформація у гуманістичному напрямку, завдяки чому центром освітніх інтенцій має стати особистість. Більш того, це має бути не просто освічена особистість, а креативна, здатна знайти можливість створення нових ідей та проектів у будь-якій ситуації, позбавлена штампів та стереотипів в процесі перетворення навколишнього світу та самовдосконалення.

Ключові слова: освіта, інформація, інновації, знання, освітня парадигма.

productive cognitive activity, constant self-improvement and self-education. Therefore, methods of creative learning, acquisition and production of knowledge, the ability to formulate and solve problems, and independently search for necessary information in finding the answer to the problems posed by the teacher or the students themselves become especially relevant and required.

Conclusions from this study and prospects for further research. The consequence of rapid socio-cultural change is the transformation of the content of education, methods of translation and assimilation of knowledge, the problems of formation of competencies necessary for successful self-fulfillment and career growth.

The trend of modern education should be its transformation in the humanistic direction, so that a personality should become the center of educational intentions. Moreover, it should be not just an educated personality, but also a creative one, able to find the opportunity to create new ideas and projects in any situation, devoid of stamps and stereotypes in the process of transformation of the world and self-improvement.

Keywords: education, information, innovations, knowledge, educational paradigm.

Актуальність теми дослідження. Світ XXI століття випробовує людину швидкістю та плинністю, наслідком чого стає трансформація звичних когнітивних навичок та пізнавальних стратегій. Змінюються також і способи пошуку та отримання інформації, наслідком чого є трансформація форм пізнання і мислення, особистість втрачає звичний зміст реальності, занурюється у звабливий світ віртуального існування, який чекає на

неї за мерехтливими екранами різноманітних гаджетів. Чати та форуми, блоги та Ютуб-канали впевнено витісняють на маргінес повсякденності не лише живе спілкування з друзями та рідними, що, безсумнівно, негативно впливає на становлення особистості, але одночасно, несе й позитивне навантаження, адже відкривається безліч можливостей для самоосвіти та самовдосконалення. Формуються нові комунікативні моделі у пізнавальній, інтелектуальній, духовній сферах, які реалізуються в теорії і практиці освітньої діяльності “суспільства знань”, “основою розвитку якого є внутрішня поліфонія та індивідуальні здібності кожного його представника” [1, с.277].

Постановка проблеми. Виклики сучасності відчувають усі ланки освітнього ланцюга – від початкової школи до вищих навчальних закладів, ситуація ускладнюється тим, що когнітивні потреби особистості можна задовольнити за допомогою можливостей комп’ютерного світу, тоді як виховна складова освітнього процесу невіддільна машинерії. Креатором особистості залишається Педагог, який має власні ціннісні орієнтири, соціальні й політичні вподобання, досвід перемог та поразок.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Осмислення когнітивних стратегій в контексті глобалізаційних зрушень та постмодерних трансформацій суспільства знаходиться у фокусі наукових, теоретичних і методологічних як зарубіжних так і вітчизняних студій. Аспекти зазначеної проблематики висвітлені в публікаціях: В. Андрущенко, Т. Андрущенко, В. Вашкевича, В. Воронкової, Л.Горбунової, А. Єрмоленка, А. Кравченко, В. Кременя, О.Кивлюк, М. Култаєвої, М. Михальченка, В. Муляра, І. Предборської, Н. Радіонової, А. Сакун, І. Степаненко, Д. Свириденка, С.Терепищого та ін.

Постановка завдання здійснення соціально-філософської рефлексії інноваційних стратегій в освіті та визначення шляхів підвищення ефективності освітнього процесу.

Виклад основного матеріалу. Освітні реалії ХХІ століття суттєво змінюються під впливом інформаційних технологій, використання Інтернет-ресурсів та віртуальних практик в освітньому процесі, впровадження нових стандартів передачі знання. “Інтернет – безмежний простір комунікації, яка є “полі”: полігосарною, поліжанровою, поліаксіологічною та полілогічною, що охоплює всі сфери діяльності людства” [2]. У цьому поліпросторі

впевнено та комфортно почуває себе людина, яка розірвала пута Модерного світосприйняття, відмовилася від наративів та обмежень Модерну, “цілеспрямовано створює своє майбутнє, ... дивиться водночас і назад в минуле, і вперед в майбутнє. Її не стримує усвідомлення того, що всі досягнення людського генію, всі людські зусилля внаслідок закону ентропії одного разу перетворяться на руїни; вона має достатньо мужності, надії, волі, щоб повернутися обличчям до незумовленого Богом майбутнього”. [3, с. 32-33].

Внаслідок цього суттєво змінюється сама природа спільноти, що прагне отримати знання, адже шкільний клас чи студентська група вже не є сукупністю більш-менш рівних за своїми можливостями однодумців у своєрідній “школі казармі”, а розподіляється на сегменти відповідно до обраного засобу комунікації та рівня когнітивної мобільності. “Інформація, знання виходять на перше місце у системі суспільних цінностей, а їх отримання виступають основою задачею суспільства, створення і розвиток комп’ютерних комунікацій викликає зміни комунікаційних процесів у суспільстві, характер комунікаційних взаємодій, розвиток інформаційних і комунікаційних технологій здійснює помітний вплив на розвиток людини, зміну її світогляду, систему особистісних цінностей, подальший розвиток інформатизації потребує не тільки комп’ютерної грамотності, але й певного рівня інформаційної культури, що базується на розумінні закономірностей розвитку інформаційного суспільства” [4, с. 149].

Як говорив метр української філософії С. Б. Кримський, “з середини ХХ сторіччя на перший план за своєю значущістю висувається перетворення інформації. Починається нова комп’ютерна ера” [5, с. 274]. Технічні засоби та модні гаджети стають звичними та необхідними, адже “електронна техніка надає нової форми і перебудовує схеми соціальної взаємозалежності, а також кожен аспект нашого особистого життя” [7, с. 341].

Спостерігається своєрідний антропо-аксіологічний поворот в освіті, ознакою якого є збільшення ролі суб’єктивного фактору. Тобто відбувається аксіологічна, антропологічна та гуманітарна переорієнтація навчального процесу, адже тепер потрібно формувати не “абстрактного індивіда”, “гвинтика” в певній соціальній системі, атрибутивними рисами якого вважалися дисципліна та відповідальність вимогам суспільства, а творчу, мобільну особистість у множині її здібностей та вмій. “Стає

очевидним, що класична освітня система, в основі якої лежить концепція засвоєння знань, вмінь і навиків у сучасних умовах практично вичерпує себе. Спостерігається становлення нової освітньої парадигми, де метою розвитку є задоволення потреби особистості в самореалізації шляхом застосування потенційних здібностей до мислення, спілкування й праці” [8]. Це обумовлює необхідність якісних змін в освітньому процесі, широкого використання інноваційних технологій та новітніх методичних підходів, залучення інформаційних технологій, здатних забезпечити підготовку висококваліфікованих спеціалістів, що забезпечать добробут та процвітання країни. Проте лише змінами в освітньому процесі не відбутися, актуалізується проблема формування нового образу педагога, який усвідомлює когнітивні, аксіологічні, праксеологічні потреби покоління, що народилося в епоху глобалізації, постмодернізму та тотального споживання й здатне сприймати значні обсяги інформації, але потребує навичок аналізувати її, саме тому таким затребуваним стає критичне мислення, завдяки якому: “а) відбувається розбудова власної смислової сфери, б) формується система функціональних органів і запускаються внутрішньоособистісні механізми, в) створюється світогляд, як інтегративний продукт, що породжує функціонал світорозуміння і низка інших функціональних можливостей, тим самим формуючи інтелектуальну культуру особистості” [9, с. 6], уміння аналізувати інформацію та виділяти головне. Затребуваним стає “знання, яке приводить до появи якісно іншого розуміння основних сфер буття людини: економіки, культури, політики, освіти, науки” [10, с. 19].

Головним орієнтиром сучасної освіти оголошується інтелектуальний розвиток особистості, здатної до продуктивної когнітивної діяльності, постійного самовдосконалення та самоосвіти, адже “систематичне і цілеспрямоване одержання інформації стає фундаментом для успішної та високорозвиненої праці у всьому світі” [11, с. 229]. Тому особливо актуальними та затребуваними стають прийоми творчого навчання, здобуття і продукування знань, вміння формулювати та вирішувати проблеми, самостійно знаходити необхідну інформацію у пошуку відповіді на поставлені вчителем або самими учнями проблеми.

Кардинально змінюється онтологічний статус науки, яка вже не задовольняється лише когнітивним значенням для особистості і

суспільства, а прагне перетворитися на соціальну силу, задовольнити не лише теоретичні, а й практичні потреби суспільства, вирішити у практичній площині ті питання життєдіяльності соціуму, які раніше розцінювалися виключно як теоретичні.

Формується нова картина світу, адже “дослідження мозку, які здійснювалися останнім часом, радикально змінили наше наукове розуміння, сприйняття і свідомість” [12, с. 18]. Саме тому вектором спрямованості особистісного зростання у швидкоплинному соціальному середовищі стає самореалізація, “процес найбільш повного виявлення і впровадження особистістю своїх можливостей, досягнення намічених цілей у вирішенні особистісно-значущих проблем, що дозволяє максимально повно реалізувати творчий потенціал” [13, с. 262], завдяки якій особистість здатна перетворити оточуюче середовище у відповідності зі своїми потребами, інтересами, можливостями. “Потреба в самореалізації – вища в ієрархії потреб. У результаті її задоволення особистість стає тією, якою вона може й повинна стати у цьому світі. Головне призначення людини визначається разом зі створенням її особистості, концепції власного Я” [13, с. 262]. Одночасно збільшується попит на такі властивості особистості як самостійність, гнучкість мислення, творчий підхід до вирішення завдань, толерантність, відповідальність за власну поведінку, уміння працювати в команді та приймати спільні рішення.

Все вищезазначене актуалізує появу нової форми навчання, яка, на думку Ю.Бех “має бути орієнтована на вироблення вміння трансформувати інформацію в знання, а знання в дії. Це передбачає вміння приймати рішення щодо того, що саме потрібно шукати, як шукати, як обробляти і як використовувати знайдене, щоб зуміти виконати завдання, що спонукало до пошуку інформації” [9, с. 8].

Головне завдання освітніх інституцій сьогодні – повернути учня в навчальний процес, зрозуміти, що кожен, хто навчається, перш за все особистість, унікальність якої необхідно враховувати, тому нав'язувати загальні штампи, формувати певні зручні для даного суспільства поведінкові патерни вже не раціонально.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок

Наслідком стрімких соціокультурних змін стає трансформація змісту освіти, способів трансляції й засвоєння знань, актуалізуються

проблеми формування компетентностей, необхідних для успішної самореалізації та кар'єрного зростання.

Трендом сучасної освіти має стати її трансформація у гуманістичному напрямку, завдяки чому центром освітніх інтенцій має стати особистість. Більш того, це має бути не просто освічена особистість, а креативна, здатна знайти можливість створення нових ідей та проектів у будь-якій ситуації, позбавлена штампів та стереотипів в процесі перетворення навколишнього світу та самовдосконалення.

Список використаних джерел:

1. Сакун, АВ., 2013. 'Етос освіти в просторі «суспільства знань» : монографія', Донецьк : *Дон НУЕТ*, 263 с.
2. Попов, С., 1994. 'Организационно-деятельностные игры : мышление в «зоне риска»'. Режим доступа : <http://www.ckp.ru/biblio/p/porov/odi_mvzr.htm> [Дата обращения 11 Августа 2019].
3. Соболев, ОМ., 1997. 'Постмодерн і майбутнє філософії', К. : *Наукова думка*, 164 с.
4. Максименюк, М., 2017. 'Нова освітня парадигма соціогуманітарної освіти в умовах інформаційного суспільства та напрями її модернізації', «Становлення і розвиток інформаційного суспільства як основи забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави» : *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 23–24 листопада 2017 року, Запоріжжя*, С. 145-150.
5. Кримський, СБ., 2010. 'Межа тисячоліть – зміна вимірів історії', *Про софійність, правду, смисли людського буття. Збірник науково-публіцистичних і філософських статей*, К., С. 273-289.
6. Кивлюк, ОП., 2017. 'Неформальна освіта в концепції lifelong learning', *Освітній дискурс:збірник наукових праць*, К.: ПП «Вид-во «Гілея», С.22-34.
7. Маклюэн, М., 2004. 'Средство само есть содержание', *Информационное общество. Сб. ст.*, М. : ООО «Издательство АСТ», С. 341-348.
8. Мохнатюк, Ю., 2009. 'Особливості сучасної освіти : соціокультурно-ціннісний вимір', *Філософські проблеми гуманітарних наук (Збірка наукових праць)*, Київ, 500 с.
9. Бех, Ю., 2017. 'Смислогенез як системоутворюючий чинник морфології мережевого суспільства', *Нова парадигма*, Вип. 132, С. 3-14.
10. Сакун, АВ., 2019. 'Елітне знання в контексті освітнього процесу', *Освітній дискурс*, Вип. 10 (1-2), С. 17-25.
11. Друкер, П., 2007. 'Эпоха разрыва : ориентиры для нашего меняющегося общества', М. : ООО «И.Д.Вильямс», 336 с.
12. Ziman, J., 2003. 'Non-Instrumental Roles of Science', *Science and Engineering Ethics*, Vol. 9, Issue 1, P. 17-27.

13. Ватковська, МГ., 2018. 'Самореалізація особистості : спроба філософського узагальнення', *Гілея, Вип.134*, С. 261-264.

References:

1. Sakun, AV., 2013. 'Etos osvity v prostori «suspil'stva znan'» : monohrafiya (The Ethos of Education in the Space of the "Knowledge Society" : A Monograph)', Donets'k : *Don NUET*, 263 s.
2. Popov, S., 1994. 'Organizatsionno-deyatelnostnyye igry : myshleniye v «zone riska» (Organizational-Activity Games : Thinking in the "risk zone")'. Rezhim dostupa : <http://www.ckp.ru/biblio/p/popov/odi_mvzr.htm> [Data obrashcheniya 11 Avgusta 2019].
3. Sobol', OM., 1997. 'Postmodern i maybutnye filosofiyi (Postmodern and the Future of Philosophy)', K. : *Naukova dumka*, 164 s.
4. Maksymenyuk, M., 2017. 'Nova osvityna paradyhma sotsiohumanitarnoyi osvity v umovakh informatsiynoho suspil'stva ta napryamy yi modernizatsiyi (A New Educational Paradigm of Socio-Humanitarian Education in the Conditions of Information Society and Directions of Its Modernization)', «*Stanovlennya i rozvytok informatsiynoho suspil'stva yak osnovy zabezpechennya konkurentospromozhnosti Ukrayiny u sviti ta staloho rozvytku suspil'stva i derzhavy*» : *Materialy Mizhnarodnoyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi 23–24 lystopada 2017 roku*, Zaporizhzhya, S. 145-150.
5. Kryms'kyy, SB., 2010. 'Mezha tysyacholit' – zmina vymiriv istoriyi (Millennium – Changing Dimensions of History)', *Pro softynist', pravdu, smysly lyuds'koho buttya. Zbirnyk naukovo-publitsystrychnykh i filosofsk'kykh statey*, K., S. 273-289.
6. Kyvliuk, OP., 2017. 'Neformal'na osvita v kontseptsiyi lifelong learning (Non-formal education in lifelong learning concept)', *Osvitniy dyskurs : zbirnyk naukovykh prats'*, *Vypusk 1*, Kyiv : «Vydavnytstvo «Hileya»», S. 22–34.
7. Maklyuen, M., 2004. 'Sredstvo samo yest' sodержaniye (The Tool Itself is Content)', *Informatsionnoye obshchestvo. Sb. st.*, M. : *ООО «Izdatel'stvo AST»*, S. 341-348.
8. Mokhnatyuk, IO., 2009. 'Osoblyvosti suchasnoyi osvity : sotsiokul'turno-tsinnisnyy vymir (Features of Modern Education : Socio-Cultural Value Measurement)', *Filosofsk'ki problemy humanitarnykh nauk (Zbirka naukovykh prats')*, Kyiv, 500 s.
9. Bekh, Yu., 2017. 'Smyslohenez yak systemoutvoryuyuchy chynnyk morfolohiyi merezhevoho suspil'stva (Meaning as a System-Forming Factor in the Morphology of a Network Society)', *Nova paradyhma*, *Vyp. 132*, S. 3-14.
10. Sakun, AV., 2019. 'Elitne znannya v konteksti osvith'oho protsesu (Elite Knowledge in the Context of the Educational Process)', *Osvitniy dyskurs*, *Vyp. 10 (1-2)*, S. 17-25.
11. Druker, P., 2007. 'Epokha razryva : oriyentiry dlya nashego menyayushchegosya obshchestva (The Age of Break : Guidelines for Our Changing Society)', M. : *ООО «I.D.Vil'yams»*, 336 s.

12. Ziman, J., 2003. 'Non-Instrumental Roles of Science', *Science and Engineering Ethics*, Vol. 9, Issue 1, P. 17-27.
13. Vatkovs'ka, MH., 2018. 'Samorealizatsiya osobystosti : sprobа filososfs'koho uzahal'nen'nya (Self-Realization of the Personality : An Attempt at a Philosophical Generalization)', *Hileya, Vyp.134*, S. 261-264.

DOI 10.33930/ed.2019.5007.16(9)-2

УДК 37.018.38 -022.215

ЕКСТЕРНАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ ЯК ШЛЯХ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ДУАЛЬНОЇ ОСВІТИ

EXTERNALIZATION OF EDUCATIONAL SERVICES AS A WAY TO REALIZING DUAL EDUCATION

О.П. Кивлюк, Г.В. Жукова

Актуальність дослідження обумовлена освітньою кризою яка продовжує загострюватися в Україні, не зважаючи на чисельні реформи, які перманентно впроваджує МОН України. Отже, реалії сьогодення вимагають від освітян пошук нових шляхів розвитку вищої освіти в контексті принципів міждисциплінарності, індивідуалізації, безперервності, свідомості у процесі навчання та дуальної освіти. Для будь-якого ЗВО актуальними завданнями у підготовці студентів є отримання ними високого рівня теоретичних та практичних знань, професійних компетентностей, умінь успішно адаптуватися в умовах швидкотемпних соціально-економічних змін та конкурентоспроможності на ринку праці.

Постановка проблеми. Реалізація дуальної освіти в Україні уможливорюється за рахунок не лише зусиль науково-освітніх інституцій, а й роботодавців, де екстерналізація освітніх послуг є

Urgency of the research is due to the educational crisis that continues to worsen in Ukraine, despite the numerous reforms that the Ministry of Education and Science of Ukraine is constantly introducing. Today's realities require teachers to search for new ways to develop higher education in the context of the principles of interdisciplinarity, individualization, sustainability, consciousness in the learning process and dual education. For any HEI, the urgent tasks in preparing students are to obtain a high level of theoretical and practical knowledge, professional competencies, and the ability to adapt successfully in conditions of rapid socio-economic changes and competitiveness in the labor market.

Target setting. The implementation of dual education in Ukraine becomes possible due not only to the efforts of scientific and educational institutions but also to employers, where the externalization